

את הנכרית ורק אחר כך יירש את האחות וצירוף ג, לא תהיה
הנכרית מותרת לשלישי. ואף שבשעה שמת אחיו כבר לא היתה
נכרית זו צרת אחות אשתו, מכל מקום היא אסורה עליו, משום
שבחיי הבעל היו צרות זו לזו וקשה מכך על משנתנו.
מתרצת הגמרא: אמר רבי ירמיה, תבא – שבור וחלק משניות אלו
זו מזו, ומי שישנה משנה זו, לא ישנה את זו. האי תנא של משנתנו
המתיר צרה גם אם קודם כנס אותה ורק אחר כך גירש את
הערוה, כבר שהמיתה של הבעל היא הפקלת ליבום, ובשעת מיתה
שהיא שעת נפילה כבר לא היו צרות זו לזו. והאי תנא של המשנה
להלן שהתיר רק באופן שקודם גירש את הערוה ואחר כך כנס את
הצרה, כבר נישואין הראשונים מפילים, שעצם הנישואין מפילים
אותה ליבום לכשימות, ומאחר שהיתה צרת ערות היבם לאחר
נישואיה אסורה עליו לעולם, ואף לאחר שתחול להיות צרתה.
הגמרא מביאה תירוץ נוסף: רבא אמר, לעולם חד תנא הוא ששנה
את שתי המשניות, ועל דרך זו ואין צריך לומר זו, קתני, שאפילו
בכנס את הצרה ולבסוף גירש את הערוה הצרה מותרת, ואין צריך
לומר שבגירש ולבסוף כנס היא מותרת.
שנינו במשנתנו: וכל שייבולה למאן בחיי בעלה ולא מיאנה, צרתה
חולצת ולא מתייבמת. שמאחר שאין נישואיה מן התורה, יש בה
דין צרת ערוה רק לחומרא. מקשה הגמרא: ותמאן הערוה השתא
לאחר מיתת הבעל, ותאמר אין רצוני בקידושין אלו, ועל ידי כך
לא תיחשב צרתה צרת ערוה ותתייבם וצירוף ד, שהרי המיאון
עוקר את הנישואין למפרע ונמצא שמעולם לא היתה אשת אחיו,
ולא היתה השניה צרת ערוה מעולם.
מוכיחה מכך הגמרא: לימא מסייעא ליה משנתנו לרבי אושעיא.
שנחלקו תנאים להלן (ק). בדין מיאון, לדעת בית שמאי ממאנת
בעל ולא ביבם, ולדעת בית הלל ממאנת גם ביבם. ומחלוקת
אמוראים היא (שם ע"ב) בשיטת בית הלל. דאמר רבי אושעיא,
ממאנת היא למאמר של היבם, שאם קידש אותה בקידושי מאמר
נפקע המאמר במיאון והרי היא חוזרת לזיקתה, ואולם אינה
ממאנת לזיקתו לעקור בכך את הנישואין הראשונים ולצאת ללא
חליצה. ועולא אמר, ממאנת היא אף לזיקתו וניתרת לשוק על ידי
המיאון בלא חליצה. ומכך שאין הצרה מותרת אלא אם כן מיאנה
הערוה בחיי בעלה, יש להוכיח כדברי רבי אושעיא, שאף לבית
הלל אינה ממאנת בזיקה.
דוחה הגמרא: לא ראינה היא זו, אלא לעולם ממאנת היא אף
בזיקתה, אך צרת ערוה שאני, שמשום גזירה אין מועיל מיאון
הערוה ביבם כדי להתיר את צרתה. שכן שנינו בברייתא דתני רמי
בר יוחנן, קטנה שמיאנה פבעל מותרת לאביה. ואף על פי שאדם
אסור בכלתו אף לאחר שהתאלמנה או שהתגרשה ממנו, מכל
מקום המיאון עוקר את קידושי הבן למפרע, ונמצא שמעולם לא
היתה כלת האב. אבל אם מיאנה הקטנה ביבם לאחר שמת בעלה,
הרי היא אסורה לאביה של בעלה. אלא, יש לחשוב לכך שמשעת
הנפילה ליבום, קודם שנעקרו קידושיה על ידי המיאון, היתה
נראית ככלתו, משום שנישואי בנו הזקיקו אותה ליבום. ואף
שהמיאון עוקר את הקידושין למפרע, יטעו הבריות ויסברו
שהמיאון הוא בזיקת היבם בלבד, ולא בקידושין הראשונים. והכא
נמי בצרת בתו ממאנת היא אסורה עליו משום שמשעת נפילה היא
נראית כצרת בתו, שכן קודם שנעקרו קידושיה הבת על ידי המיאון
הזקיקו אותה קידושיה ליבום, ואם נתיירנה יבואו להתיר כל צרת
ערוה אף בלא מיאון.

משנה

יש הערוה המפורטות בהמשך המשנה, המורדות מחמש עשרה
ערוות אלו השנויות במשנה הקודמת. שכן חמש עשרה הערוות
אסורות רק על היבם ולא על אחיו, ועל כן אם נישאו לאפלו
לפניו ליבום הרי הן אסורות את צרותיהן. אבל שש אלו חמורות
יותר ואסורות גם על אחיו, מפני שהן נישואות ויכולות להנשא רק
לאחרים ולא לאחיו, ולא יתכן שיפלו לפניו ליבום. ואם נישאו

הגמרא מביאה שיטה נוספת בענין זה: ורב יבד אמר, אין פנים בלא
סימנים. שלעולם לידת הבנים מצד עצמה אינה מגדילה את הבת,
אלא ששלשה זמנים יש בה, עד ו"א שנים ויום אחד, מי"א שנה
ויום אחד עד י"ב שנה ויום אחד, ולאחר י"ב שנה ויום אחד. ותוך
הזמן האמצעי הוא כמו לאחר זמן זה, שאם הביאה בו סימנים הרי
היא נעשית גדולה. ואם ילדה אז נעשית גדולה, משום שחוקה
עליה שהביאה סימנים כבר משעה שהתעברה. לפיכך לא מצינו
חמותו ממאנת, שכן מאחר שילדה מן הסתם כבר הביאה סימנים.
מקשה הגמרא: ונדדוק אותה אם הביאה סימנים, ולמה לנו לסמוך
על החוקה. מתרצת הגמרא: אף אם נבדוק ולא נמצא בה סימנים
נחויקה לגדולה, משום דחיישינן שפא היו לה סימנים ושתו
שערות ונפשו.

שוב מקשה הגמרא: הלא נחלקו אמוראים (פדה מו.) בבת י"ב שנה
ויום אחד שלא נמצאו בה סימנים, שלדעת רב פפא אין חוששים
שהביאה סימנים ונשרו, ולדעת רב פפי חוששים שמא נשרו. אם
כן הניחא למאן דאמר חוששין שנשרו, מבואר תירוצו של רב אביד,
אלא למאן דאמר אין חוששין שמא נשרו סימנים, מאי אכא למימר,
הלא אם נבדקה ולא ימצאו בה סימנים עדיין קטנה היא אפילו
שילדה.

מתרצת הגמרא: אפילו למאן דאמר אין חוששין שמא נשרו
הסימנים, מכל מקום משום צער לידה חיישינן לכך במי שכבר
ילדה, לפי שהוא גורם לנשירת הסימנים.

שנינו במשנתנו: כיצד פוטרות צרותיהן וכו', היתה בתו או אחת
מכל הערוות האלו נשואות לאחיו, ולו אשה אחרת ומת, כשם
שבתו פטורה כך צרת בתו פטורה. ושנינו בברייתא לעיל (ג).
שמוקד פטור צרה הוא ממה שנאמר (ויקרא יח יח) 'ואשה אל אחותה
לא תקח לצרור לגלות ערותה עליה בחייה', וביבום נאמר 'יבמה
יבוא עליה'. ודרשו בגזירה שוה 'עליה' 'עליה' שאף 'עליה' האמור
באחות אשה מדבר במקום יבום, ומ'לצרור' דרשו שאף צרת
אחות אשה אינה מתייבמת. עוד שנינו במשנתנו, שאף צרת הצרה
פטורה מיבום וחליצה.

שואלת הגמרא: מנייני מיילי שאף צרת צרתה של הערוה פטורה.
משיבה הגמרא: אמר רב יהודה, למדנו כן ממה דאמר קרא 'לצרור'
ולא 'לצור', שמיתור הרי"ש יש ללמוד שהתורה ריפתה לאסור
צרות תרבה, גם את צרת צרתה וכן הלאה, עד סוף העולם. ורב
אשי אמר, לאחר שאסרה תורה את הצרה שוב אין צורך בדרשה
שפרדת לאסור צרת צרה, אלא סברא היא לאוסרה. שהרי צרה מאי
מעמיה היא אסירה, משום דמקום ערוה קיימא (היא עומדת)
ואסורה כמותה, ואם כן צרת צרה נמי במקום ערוה קיימא להיאסר
כמותה.

שנינו במשנתנו: כיצד אם מתו הן כו' צרותיהן מותרות, היתה בתו
או אחת מכל הערוות האלו נשואות לאחיו, ולו אשה אחרת, מתה
בתו או נתגרשה ואחר כך מת אחיו צרתה מותרת. מדייקת
הגמרא: מדברי המשנה וזו אשה אחרת ומתה בתו או נתגרשה'
משמע שבכל אופן ניתרת הצרה, ואפילו אם קודם כנס את הצרה
ורק לבסוף יירש את הערוה וצירוף א, שכן בשעת מיתת אחיו
שהיא שעת הנפילה ליבום כבר לא היו צרות זו לזו.

מקשה הגמרא: ורמינהו, והלא שנינו במשנה להלן (ג). שפלישה
אחים, שנים מהן נישואים שתי אחיות ואחד מהם נשוי נכרית, ויירש
אחד מבעלי האחיות את אשתו, ואחר כך מת האח הנשוי לנכרית
בלא בנים, ויבמה (בבמה) תגירש ואחר כך מת, מייבם האח
השלישי (בעל האחות השניה) נכרית זו שנפלה לו מאחיו. שהרי
מעולם לא היתה צרת אחות אשתו, שכן כבר גירש השני את
אחות אשתו של השלישי לפני שכנס את הנכרית. וזו היא שפלישה
חכמים, שאם מתו הערוות או נתגרשו, צרותיהן מותרות. ומשמע
דמקמיה שהצרה מותרת לבעל האחות השניה הוא דווקא משום
דקודם יירש בעל האחות הראשונה את אשתו ורק אחר כך פנים
את הצרה הנכרית, שכן באופן זה לא היתה זו מעולם צרתה של
אחות אשתו וצירוף ב. אכל אם קודם כנס בעל האחות הראשונה

ביאור בדרך אפשר

34 המוגבלת שלו לגמרי, כמאמר רבינו הַזְקֵן³⁹ בלשון הכתוב בתהלים
 35 מי לי בשמים ועמך לא הפצתי בארץ⁴⁰, איך וויל זע גאר
 36 ניסט, איך וויל ניט דאין גן עדן איך וויל ניט דאין עולם
 37 הבא כו' איך וויל מער ניט אז דיך אליין, אינני רוצה שום
 38 דבר, אינני רוצה את הגן שך שלך,
 39 אינני רוצה את העולם הבא שלך כו'
 40 אינני רוצה אלא אותך בעצמך שאינו
 41 רוצה בגילויים כו', התשוקה
 42 שלו להתקרב לאלוקות ולדבוק
 43 באלוקות איננה לדרגות שהן גילוי
 44 והארה והתפשטות בלבד, אלא אל
 45 עצמות האלוקות ממש שזהו רמה
 46 כזאת של דבקות באלוקות היא
 47 פחינת רצוא ושוב דסוכב כל
 48 עלמין, ענין פרה אדומה,
 49 כמבואר לעיל באריכות.
 50 וכזה יובן גם הטעם הפנימי על
 51 מה שקורין בסדר קריאת התורה
 52 בארבע פרשיות שקוראים בתקופת
 53 אדר-ניסן (פרשת שקלים, פרשת זכור,
 54 פרשת פרה ופרשת החודש) פְּרֻשֶׁת
 55 פְּרָה לְפָנֵי פְּרֻשֶׁת הַחֹדֶשׁ,
 56 דַּעַל יְדֵי הַעֲבוּדָה דְּפָרָה
 57 אַדוּמָה, הַרְצוּא וְשׁוּב דְּסוּכָב
 58 כֹּל עַלְמִין שְׁהוּא בְּאוֹפֵן שֶׁל
 59 יְצִיאָה מִגְּדָר הַגְּבֻלָה, מצד
 60 האדם שהדבקות שלו באלוקות היא
 61 ביציאה מכל הגדרים והגבלות של
 62 מציאותו אֲזִי נַעֲשֶׂה גִילּוּי
 63 הַעֲצָמוֹת שֶׁל הַאֱלֹקוֹת, שְׁזָהוּ
 64 גִילּוּי עֲצָמוֹת הַאֱלֹקוֹת שְׁבוּמֵן הַגְּלוּת
 65 (שהיא התוכן הפנימי של פְּרֻשֶׁת
 66 הַחֹדֶשׁ), הַגְּאוּלָּה הַשְּׁלִימָה בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ.

ביאור בדרך אפשר

1 את ה' הוא מלמטה למעלה, שבתחילה בשלב ראשון של עבודת
 2 ה' צריך להיות העבודה מצד הו' דלתתא, הדרגה התחתונה
 3 של שם הו' העבודה בהגבלה דסדר ההשתלשלות, שזהו
 4 הרצוא ושוב דבחינת ממלא כל עלמין כמבואר לעיל. וזהו
 5 שאמרו רז"ל³⁸ בגמרא שכאשר
 6 רב ששת היה חוזר על תלמודו היה
 7 אומר – שמחי נפשי, בשבילך אני
 8 קורא ושונה, ושואלת הגמרא, וכי
 9 לימוד התורה מביא הנאה רק
 10 ללומדיה, והרי נאמר 'אם לא בריתי
 11 יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא
 12 שמת', הרי שלימוד התורה הוא
 13 לטובת כל קיום העולם, והגמרא עונה
 14 מעיקרא כי עביד אינש אדעתיה
 15 אדעתיה דנפשא קעביד,
 16 בהתחלה, כאשר לומד תורה, לטובת
 17 עצמו הוא לומד, והמשמעות הפנימית
 18 של הדברים היא, היינו, שהעסק
 19 בתורה הוא בכדי לתקן נפשו
 20 להיות בבחינת הרצוא ושוב,
 21 על ידי הקדמת ענין הקבלת
 22 עול כו', וזו הדרגה הראשונית
 23 והנמוכה בעבודת ה', הקשורה בדרגה
 24 הנמוכה של שם הו'.
 25 ולאחרי זה בשלב נעלה יותר
 26 בעבודת ה' הוא ענין זאת חוקת
 27 התורה אשר צוה הו', ושם
 28 הו' האמור כאן, בפעם השנייה, הוא
 29 בחינת הו' דלעילא, הדרגה
 30 העליונה של שם הו' שהוא ענין
 31 הרצוא ושוב דסוכב כל
 32 עלמין, שיוצא מגדר הגבלה לגמרי, שהאדם שהגיע לדרגה זו
 33 בעבודת ה' הרי הוא בטל לאלוקות בביטול מוחלט ויוצא מגדר המציאות

(38 ראה פסחים סח, ב. 39) סהמ"צ להצ"צ שרש מצות התפלה פ"מ (דרמ"צ קלח, סע"א). – נעתק ב"היום יום" יח כסלו. (40 תהלים עג, כה.

המשך ביאור למס' יבמות ליום ראשון עמ' א

8 נשואות לאף אחד מהם, שכן אין קידושין תופסים בחיובי כריתות.
 9 המשנה חוזרת לדין צרת ערוה השנוי בתחילת המסכת: פית שמאי
 10 מתירין את הצרות ליבום האחים, וחולקים על דרשת 'לצורר'
 11 האוסרת צרה ליבום. ובית הלל אוסרים את צרות העריות, ועל פי
 12 שיטתם נשנתה המשנה הקודמת הפוסטרת צרה וצרת צרה מן
 13 החליצה והיבום.

1 לאחרים שיש להם נוספות, הרי צרותיהן מותרות לו, שכן אין
 2 ערוה אוסרת את צרתה אלא במקום יבום. ואלו הן שש העריות
 3 החמורות: א. אמו שהיא אשת אביו (ציור הו). ב. ואשת אביו (ציור
 4 ו. ג. ואחות אביו (ציור ז). ד. אחותו מאביו (ציור חו). ה. ואשת אחי
 5 אביו (ציור ט). ו. ואשת אחיו מאביו שיש לו בנים (ציור י). שכן
 6 מצות יבום אינה אלא באחים מן האב, וכל אלו כשהן אסורות על
 7 אח אחד בהכרח אסורות גם על שאר האחים, ולא יתכן שיהיו

59 אשה ותייל אאיסור אשת אח, ומאחר שאינה נחשבת ערות אחות
 60 אשה אינה פוטרת צרתה. אלא אם נשא קודם האח התי את אשתו
 61 ורק אחר כך נשא האח המת את אחותה, נמצא שאיסור אחות
 62 אשה קדים לחול על אשת המת לפני שחל עליה איסור אשת אח,
 63 ולמה לא תאסור אף את צרתה.
 64 מתרצת הגמרא: גם באופן זה אין הצרה פטורה, מפני דלא אתי
 65 איסור אשת אח ותייל אאיסור אחות אשה, ומאחר שאין בה דין
 66 אשת אח הרי היא כנכרית אצלו ואינה נופלת לפניו ליבום, ואם
 67 כן הויא לה צרתה צרת ערוה שלא במקום מצוה, ושריא ומוותרת
 68 ליבום. שכן אין ערוה פוטרת את צרתה אלא כשנפלה ליבום
 69 ונדחתה משום פטור ערוה, אבל זו לא נפלה כלל.
 70 שנינו במשנה: הלצו, בית שמאי פוסלים וכו' מן הכהונה, ובית הלל
 71 מכשירין. מקשה הגמרא: פשיטא שלבית שמאי הן נאסרות
 72 לכהונה בחליצתן, ולבית הלל אינן נאסרות לכהונה משום שאין
 73 בחליצתן כלום. מתרצת הגמרא: המשנה באה לאפוקי מדרבנן יוהנן
 74 בן נורי דאמר, בואו ונתקנו להם לצרות שיהיו חולצות ולא מתייבמות
 75 כדי לצאת ידי שיטת בית שמאי האוסרים את הצרות לשוק בלא
 76 חליצה, וגם ידי שיטת בית הלל האוסרים אותן ליבום. ואילו היתה
 77 תקנה לחייבן בחליצה היו נאסרות לכהונה גם לשיטת בית הלל.
 78 קא משמע לן דבית הלל מכשירים לכהונה צרות שחלצו משום
 79 שאינם סוברים כלל תקנה זו.
 80 שנינו במשנה: נתייבמו, בית שמאי מכשירין ובית הלל פוסלין כו'.
 81 שואלת הגמרא: קא תו למה לי, הלא פשוט שלבית שמאי אינן
 82 נפסלות ולבית הלל נפסלות. משיבה הגמרא: אידי דתנא המשנה
 83 דין צרות שחלצו שיש בו חידוש כמבואר לעיל, תנא נמי דינן
 84 לכהונה אם נתייבמו.
 85 הסוגיא שלפנינו דנה באיסור עשיית 'אגודות אגודות': תנן התם
 86 (מגילה ב), מגילה נקראת לפעמים באחד עשר לחודש אדר, ופעמים
 87 בשנים עשר, ופעמים בשלשה עשר, ופעמים בארבעה עשר, ופעמים
 88 בחמשה עשר, לא פחות ולא יותר. שבני כרכים המוקפים חומה
 89 קוראים את המגילה ב"ד, ובני העיירות קוראים אותה ב"ד, ובני
 90 הכפרים מקדימים את קריאתה ליום הכניסה. אמר ליה ריש לקיש
 91 לרבי יוחנן, איך משתנה זמן הקריאה ממקום למקום, והלא איקרי
 92 כאן 'לא תתגדדו' (דברים יד א), שמשמעו לא תעשו אגודות אגודות,
 93 שיש לקבוע הנהגה אחת לכל ישראל כדי שלא יראה שנהגים
 94 שתי תורות.
 95 שואלת הגמרא: והרי האי 'לא תתגדדו' אינו מיותר, אלא מיפעי ליה
 96 לגופיה, דאמר רחמנא לא תעשו חבורה בבשרכם מתוך צער על
 97 המת. משיבה הגמרא: אם בן לימא קרא 'לא תתגדדו' מלשון עשיית
 98 גדידה וחבורה, מאי 'תתגדדו' בכפילות התי, אלא שמע מינה
 99 שגם להכי (לעשיית אגודות) הוא דאמא.
 100 שוב מקשה הגמרא: ואימא בוליה קרא להכי (לעשיית אגודות)
 101 הוא דאמא, ומנין איסור עשיית חבורה על המת. מתרצת הגמרא:
 102 אם בן לימא קרא 'לא תגדדו', מאי 'לא תתגדדו' בכפילות הדלות,
 103 אלא שמע מינה תרתי איסורים.
 104 הגמרא חוזרת לקושיית ריש לקיש לעיל: אמר ליה רבי יוחנן לריש
 105 לקיש, וכי עד כאן לא שנית בשום מקום חילוקי מנהג בין מקום
 106 למקום, והרי שנינו בפסחים (ג), מקום שנהגו לעשות מלאכה בערבי
 107 פסחים עד הצות, עושין, ובמקום שנהגו שלא לעשות בו מלאכה
 108 בערבי פסחים, אין עושין. ומדוע שם לא הקשית שיש בדבר משום
 109 'לא תתגדדו'.
 110 אמר ליה ריש לקיש, אמינא לה אגא איסורא – הלא אני אמרתי
 111 להקשות מומן המגילה של בני הכרכים ב"ד שנאסר לבני
 112 העיירות, וכן מומן בני העיירות ב"ד שנאסר לבני הכרכים, כמו
 113 דאמר רב שמן בר אבא אמר רבי יוחנן, נאמר (אסתר ט לא) 'לקיים את
 114 ימי הפסח האלה פומניהם', בלשון רבים, ומכאן שומנים הרבה
 115 תיקנו להם חקמים, ואין זמנם של אלו כזמנם של אלו, ואילו את
 116 אמרת להוכיח לי ממהנא שמצינו בו חילוקים ממקום למקום, הלא
 117 חילוק במנהג אינו נראה כשתי תורות, שהרי מן הדין הדבר מותר
 118 לכולם.

1 ואם הלצו צרות העריות, בית שמאי פוסלין אותן מן ההנהגה, שכן
 2 חלוצה אסורה להנשא לכהן. ובית הלל מכשירין אותן לכהונה,
 3 שכן לשיטתם אין זו חליצה. ואם נתייבמו הצרות, בית שמאי
 4 מכשירין אותן להנשא לכהן לאחר מיתת היבם. ובית הלל פוסלין
 5 אותן, משום שהן אסורות על היבם באיסור אשת אח, והוא אוסרן
 6 בביאתו לכהונה כדין כל אשה שנבעלה בביאת איסור שנעשית
 7 'זונה' ונאסרת לכהונה.
 8 מוסיפה המשנה: אף על פי שאלו אוסרים את הצרות ואלו מתיירין
 9 אותן, וכמו כן אלו פוסלין את צרות שנחלצו לכהונה ואלו מכשירין
 10 אותן, לא נמנעו בית שמאי מלישא נשים מבית הלל, ולא נמנעו בית
 11 הלל מלישא נשים מבית שמאי, ולא חששו שמא נולדו מיבום של
 12 צרות ערוה שלדעת בית הלל הן ממזרות. ובגמרא יבואר טעם
 13 הדבר.
 14 וכן כל הטהרות והטמאות שנחלקו בהן בית שמאי ובית הלל, והיו
 15 אלו מטהרים ואלו מטמאים, לא נמנעו מלהיות עושין טהרות אלו על
 16 גפי כליהם של אלו. שהיו בית שמאי שואלים מבית הלל את
 17 כליהם, ולא חששו שמא הם כלים טמאים לשיטתם, כי הודיעו
 18 להם בית הלל אם היתה בהם טומאה על פי שיטתם.

גמרא

19 הגמרא מפרשת את מחלוקת בית שמאי ובית הלל במשנתנו: אמר
 20 רבי שמעון בן פוי, מאי טעמא דבית שמאי המתירים צרות, משום
 21 דבתיב (דברים כה ה) 'לא תהיה אשת המת החוצה לאיש זר', וממה
 22 שנאמר 'חוצה' משמעה אשה חיצונית שאינה קרובת היבם,
 23 מכיל דאיכא עמה עוד יבמה פנימית שהיא קרובת היבם ואסורה
 24 עליו באיסור ערוה, ואמר רחמנא שהחיצונית 'לא תהיה לאיש זר'
 25 אלא תתייבם. ובית הלל אינם דורשים כן מכתוב זה משום דמיפעי
 26 להו לדרשה אחרת, פירב יהודה אמר רב. דאמר רב יהודה אמר רב,
 27 מנין שאין קידושין של אדם זר תופסין ביבמה, שנאמר 'לא תהיה
 28 אשת המת החוצה לאיש זר', שלא תהיה פה תהיה ותפיסת קידושין
 29 לזר. ובית שמאי סוברים, מי פתיב 'לא תהיה לחוץ', 'חוצה' פתיב,
 30 שמשמעו 'חיצונית'. ובית הלל סוברים, פיון דבתיב 'חוצה' פמאן
 31 דבתיב 'לחויץ' דמי ומשמעות שניהם שוה. דהרי תניא, רבי נתן
 32 אומר, כל תיבה שצריכה למי' בתחלתה הטיל לה הפתוח ה"א
 33 פסוקה. וכן תנא דבי רבי ישימאאל, שמצינו כן בכמה מקומות, כגון
 34 בביאת בני ישראל לאלים שנאמר (שמות טו כז) 'ויבאו אילמה' ולא
 35 'אלים'. וכן בביאת דוד למחנים נאמר (שמואל ב' יז כז) 'וידוד בא
 36 מתיניקה' ולא 'למחנים'. וכן בירידת אברהם למצרים נאמר (בראשית
 37 יב י) 'וירד אברהם מצרימה' ולא 'למצרים'. וכן נאמר (במדבר לג מו)
 38 'בעלמן דבתיניקה', וכן 'ויבאו אתי ירושלימה' (יחזקאל ח א), וכן לבוא
 39 מדרבה' (דברי הימים א' ה טו).
 40 שואלת הגמרא: ובית שמאי הדורשים מ'חוצה' להתיר צרה, דרב
 41 יהודה אמר רב שאין קידושין תופסים ביבמה לשוק מנא להו.
 42 משיבה הגמרא: מילא תהיה וגו' לאיש זר' נפקא דין זה.
 43 מקשה הגמרא: ובית הלל נמי תיפוק להו מ'לאיש זר' שאין קידושין
 44 תופסים ביבמה, ולמה נאמר 'חוצה'. מתרצת הגמרא: אין הכי נמי,
 45 אלא 'חוצה' למה לי, לרבות את הארוסה לאח המת ועדיין לא
 46 נישאה לו שהיא חייבת ליבום, שכן משמעות 'חוצה' היא יבמה
 47 חיצונית לבעלה שעוד לא התקרבה אליו לביאה.
 48 מפרשת הגמרא: ואידך – בית שמאי דורשים מ'החוצה' גם חיוב
 49 יבום בארוסה וגם היתר לצרת ערוה, מ'חוצה' דרשו דין אחד
 50 ומריבוי הה"א הראשונה ב'החוצה' דרשו את הדין השני. ואידך –
 51 בית הלל, 'חוצה' 'החוצה' לא משמע להו לדרוש ה"א היתירה.
 52 הגמרא מביאה ביאור אחר במחלוקתם: קרא אמר, טעמיהו דבית
 53 שמאי המתירים צרות הוא מסברא, דהרי אין איסור קל על איסור,
 54 ואין איסור שאר העריות יכול לחול יחד עם איסור אשת אח אלא
 55 חל רק אחד מהם, כפי שיבואר בסמוך.
 56 מקשה הגמרא: תיבה היכא דנשא קודם האח המת את אשתו, ורק
 57 אחר כך נשא האח התי את אחותה, שאז אכן לא אתי איסור אחות

ילקוט לוי יצחק על התורה

מז

לדעת עליון כמ"ש בל"ת להאריזו"ל פ' שמות בפסוק כי סר לראות, משא"כ יעקב זכה רק לדעת תחתון כמ"ש, ועיין ג"כ בע"ח שער¹⁵ דרושי הצלם דרוש ב' בכללים של חו"ג כלל י"ז.

לקוטי לוי יצחק, הערות לזוהר שמות-דברים עמוד לד

* * *

צפורה אשת משה, היא בחי' לאה, כידוע מ"ש במשה וישב משה לשפוט את העם ר"ת לאה כמ"ש בספר הליקוטים (מהשמונה שערים של הרח"ו ז"ל) בפסוק זה עי"ש.

צפורה ע"ד צפור¹⁶ שיושבת בראש ההר, והוא בחי' הד'¹⁷ דקשר דתפילין של ראש שעומד למעלה, ולאה עומדת לנגד דעת¹⁸ דו"א. ולאה היא¹⁹ הגדולה והבכירה. לקוטי לוי יצחק, הערות לזוהר שמות-דברים עמוד רכד

הוא ע"ד השמות הוי' ואלקים ע"ש, הרי שיעקב הוא ע"ד שם אלקים, וידוע שמוחין דקטנות⁹ הם שמות אלקים, וישראל שהוא ע"ד שם הוי', הוא כמו בחי' משה כמובן מהלקוטי תורה¹⁰ פ' ויחי בפסוק ויתחזק ישראל, וע"ש ג"כ בתהלים בפסוק¹¹ ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל, ומוחין דגדלות הם שמות הוי',

זהו שלמשה נתגלה שם¹² הוי' ולא ליעקב אם שהי' בחיר שבאבות, כמ"ש¹³ ושמי הוי' לא נודעתי להם, ולמשה נתגלה זה, ועיין ברש"י שם לא נכרתי להם במדה אמתית שלי ע"ש. ומשה זכה לזה¹⁴ כי משה זכה

9 ויחי מב, ב. וז"ל: דע כי בקטנות נק' ז"א יעקב כמ"ש מי יקום יעקב כי קטן הוא וכו', ומשה זכה בחייו מה שזכה ישראל אחר מיתה לכן היה יעקב קטן בחייו וכו', אבל בשעת פטירתו נתעלה וכו'. והנה משה גי' ג' פעמים חזק שהוא נגד ג' מיני מוחין עיבור יניקה גדלות, לכן עתה שזכה יעקב למדרגת משה נא' ויתחזק ישראל. עי"ש.

10 וז"ל: ויקם עדות ביעקב ותורה שם בישראל (תהלים עח, ה), הנה כבר ידוע כי ז"א נקרא ישראל מן החזה ולמעלה, ומחזה ולמטה מתחיל בחי' יעקב... בסוד נובלת חכמה שלמעלה תורה וכו'.

וז"ש ויקם עדות ביעקב כי יעקב שהוא חלק התחתון שהוא עדות של התורה שלמעלה ממנו צריך יעקב קימה להעלותו למעלה, אבל תורה שם בישראל היינו תורה שהוא יסוד אבא שם תמיד בחלק הנקרא ישראל שם ממש תמיד נקרא תורה אבל ביעקב אמר קימה שהוא למטה עי"ש.

11 תהלים עח, ה.

12 ראה לקוטי שיחות חלק לא ע' 23 ואילך.

13 שמות ו, ג.

14 ראה לקמן סי' מג.

המשך ביאור למס' יבמות ליום ראשון עמ' ב

7 שהרואה את מי שבטל ממלאכה אומר, מלאכה הוא דלית ליה
8 [שאיין לו] לעשותה, ואינו תולה את סיבת הדבר באיסור, אבל
9 במגילה נראה הדבר כשתי תורות.
10 אמר לו רבי יוחנן: והא פית שמאי מתירין את הצרות להתייבם
11 ללאחים וכן נהגו תלמידיהם, ובית הלל אוסרים אותן וכן נהגו
12 תלמידיהם, ואין בכך משום לא תתגודדו.

1 השיבו רבי יוחנן: וכי הָתָם בעשיית מלאכה לָאו אוסרין הוּא,
2 וְהָתָנּוּ בפסחים (שם) (פְּלִילָה) של י"ד ניסן, פִּית שְׁמַאי אוסְרִין לעשות
3 מלאכה, וְבֵית הֶלֶל מְתִירִין. הרי שהוא דין איסור, ובמקום שלא
4 עשו מלאכה פסקו כבית שמאי, ואילו במקום שעשו פסקו כבית
5 הלל, ומכל מקום אין בכך משום לא תתגודדו.
6 אָמַר לִיהוּ ריש לקיש, הָתָם אין הדבר נראה כשתי תורות, משום

המשך ביאור למס' יבמות ליום חמישי עמ' ב

8 ורבי יהודה בן בתירא סובר 'יש זיקה' אף בשני אחים, שהרי אמר
9 'אומרים לו לזה שקידש את אחות זקוקתו, המתן עד שיעשה אחיך
10 מעשה' וייבם את היבמה ויפקיע ממנה את זיקתה אליך, ואז תהיה
11 מותר בארוסתך. ואם כן די שיאמר רב יהודה שהלכה כמותו.
12 מתרצת הגמרא: אָלַא, אִי אָמַר רב יהודה הָכֵי, שהלכה כדברי
13 האומר יש זיקה,

1 שוֹמְרֵת יָבָם שְׁמֵתָה, אָסוּר היבם בְּאִמָּה. מקשה הגמרא: אָלַא קָבְרָה
2 'יש זיקה', ואם כן לָמָּא 'הִלְכָה בְּדַבְרֵי הָאוּמַר יֵשׁ זִיקָה', וממילא
3 ישתמע שאסור באמה. מתרצת הגמרא: אִי הָוּה אָמַר הָכֵי, הָוּה
4 אָמִינָא הֵנִי מִיְלֵי בְּחַד יבם, אָכֵל בְּתָרֵי יבמים אִין זִיקָה, משום שאין
5 ידוע למי מהם תזדקק לבסוף, על כן הוצרך רב יהודה לאסור את
6 אמה בין ביבם אחד ובין בשני יבמים.
7 דוחה הגמרא: וְהָא בִּי פְּלִיגֵי התנאים בזיקה, בְּתָרֵי יבמים פְּלִיגֵי,